

Organizace a provedení taktického vzdušného výsadku msd

Jaderné zbraně a kvalitativní rozvoj jiných prostředků ozbrojeného boje umožňují velitelé divize provést mocné údery do celé taktické hloubky obrany nepřítele. Spolu s vysokou pohyblivostí a manévrovostí jednotek a útvarů to zabezpečuje vedení rozhodného útoku ve vysokých tempech.

Hluboké a ničivé údery na nepřítele, rychlé a včasné využití výsledků jaderných úderů, rychlé přenesení úsilí hlavních sil do hloubky s cílem rozbít a zničit jeho hlavní uskupení — to jsou v soudobých podmínkách ty nejdůležitější požadavky na bojovou činnost vojsk v útočném boji. V souvislosti s tím značně roste úloha taktických vzdušných výsadek.

Nenadálost a neočekávanost použití, rychlost přepravy vzduchem, nezávislost na podmínkách terénu a zátarasů, vytvořených nepřítelem na směru útočících vojsk, jsou taktické vzdušné výsadky efektivním prostředkem, který má vliv na dosažení vysokých temp útoku a na rozhodné rozdrčení nepřítele v krátké době.

Taktické vzdušné výsadky hrají důležitou úlohu v boji za zkrácení času a uchvácení iniciativy, zejména při útoku divize ve složitých podmínkách radiční situace.

Zbraně hromadného ničení a soudobé vrtulníky otevírají široké možnosti využití taktických vzdušných výsadek motostřelecké divize k řešení řady úkolů, které nemohou být tak rychle a úspěšně splněny jinými silami nebo prostředky divize.

Taktické vzdušné výsadky se zpravidla používají na základě rozhodnutí velitele armády. V soudobém boji, ve kterém narůstá význam samostatnosti vševojskových svazků, se bude velmi často používat taktický vzdušný výsadek, plnící úkol v zájmu hlavních sil divize, na základě rozhodnutí velitele divize. Velitel armády vyčleňuje potřebný počet vrtulníků k zabezpečení vysazení výsadku.

Úkoly, složení, doba a místo vysazení taktického vzdušného výsadku v útočném boji motostřelecké divize

Úkoly taktického vzdušného výsadku v útočném boji divize jsou velmi různé.

Každý výsadek je používán s cílem: zabezpečit splnění úkolů divize ve vysokých tempech a v co nejkratší době. Proto úkol výsadku v každém případě závisí na bojových úkolech divize, na zámyslu boje a rovněž na

charakteru vybudování obrany a činnosti nepřítele.

Divize řeší v útočném boji řadu úkolů a používá přitom různých způsobů bojové činnosti. Ovládnutí obranných pásem nepřítele se střídá nebo se spojuje s překonáváním vodních překážek z chodu, se střetným bojem, s pronásledováním ustu-

pujícího nepřítele, s jeho obkličováním a zničením jeho jednotlivých skupin. Taktické vzdušné výsadky mohou být použity při plnění každého z těchto úkolů.

Nejcharakterističtější úkolem taktických vzdušných výsadků v útoku je obsazení takticky výhodných rájů nebo důležitých objektů nepřítele na směru použití jaderných zbraní a jejich udržení do příchodu hlavních sil divize.

Kromě toho taktické vzdušné výsadky, vysazené motostřeleckou divizí, mohou plnit tyto úkoly:

- ovládnout a ničit jaderné a jiné prostředky hromadného ničení nepřítele;

- ovládnout přepravy na vodních tocích, mosty, brody a různé vodní stavby a zařízení;

- pomáhat útočícím vojskům při odražení protiútoků a ničení protiútočícího nepřítele;

- ovládnout a udržet komunikační uzly, horské průsmyky, přechody a jiné důležité čáry a objekty s cílem znemožnit manévr nepřítele, nedopustit přiblížení jeho záloh a obsadit ústupové cesty nepřítele;

- narušovat velení vojskům a dezorganizovat práci týlu nepřítele.

Ve výhodných podmínkách může vzdušný výsadek zaútočit do boku nebo týlu nepřítele a pomoci tak hlavním silám divize při rozdrčení nepřítele a ovládnutí jeho důležitého objektu nebo opěrného bodu.

Složení taktického vzdušného výsadku určuje velitel divize, který musí vycházet z bojového úkolu vzdušného výsadku, množství a druhu leteckých dopravních prostředků, předpokládané činnosti nepřítele, doby samostatné bojové činnosti výsadku v nepřátelském týlu a jiných podmínek bojové situace.

Vycházíme-li z charakteru bojových

úkolu taktických vzdušných výsadků, ze způsobů jejich plnění a rovněž z možností soudobých vrtulníků a bojových možností motostřeleckých jednotek, docházíme k závěru, že *nejvýhodnější je vysazovat od motostřelecké divize taktický výsadek v síle zesíleného motostřeleckého praporu*. Pochopitelně bez těžké techniky a výzbroje, kterou není možné vzhledem k jejich váze a rozměrům přepravovat soudobými vrtulníky.

Zesílení praporu je závislé hlavně na úkolu výsadku a na možnosti vrtulníků. Obvykle se prapor zesiluje 1 až 2 bateriemi protitankových prostředků, četou ženistů a družstvem radiačního a chemického průzkumu. Kromě toho se zařazují do výsadku i důstojníci-dělostřelci pro řízení dělostřelecké palby. Takové složení výsadku se doporučuje na základě řady zkušeností, získaných na cvičeních za poslední léta.

Vzdušný výsadek v síle motostřeleckého praporu bude schopen při použití jaderných zbraní a při zabezpečení podpory dělostřelectva palbou a letectvem od útočících vojsk ovládnout a udržet výhodné rájy (objekty) a pomoci hlavním silám divize v úspěšném plnění jejich bojových úkolů. Organizace a provedení vysazení výsadku uvedeného složení vyžaduje poměrně málo času, sil a prostředků. Pro vysazení vzdušného výsadku v síle motostřeleckého praporu bude podle jednotek zesílení třeba 4 až 6 letek středních vrtulníků Mi-4 a 1-1, 5 letek vrtulníků Mi-6 (v sestavě 10 vrtulníků).

Ve velmi řídkých případech bude prapor prvního sledu divize zesilován větším množstvím prostředků.

Při plnění jednotlivých úkolů zaměřených na ovládnutí a udržení důležitých objektů, dezorganizaci velení a práce týlu nepřítele mohou najít široké uplatnění v útočném boji divize

nevelké výsadky v sestavě roty. V některých situacích, například v podmínkách počátečního období války, mohou tyto nevelké výsadky pomáhat hlavním silám divize v plnění jejich úkolů. Nejúspěšněji mohou provádět svou činnost v noci.

Taktický vzdušný výsadek je vhodné vyčleňovat z druhého sledu, nebo ze zálohy divize. Neoslabuje se tím první sled a ulehčuje se organizace a příprava vysazení vzdušného výsadku. *Dobu a místo vysazení výsadku stanoví velitel divize, podle úkolů divize, úkolů výsadku a charakteru činnosti nepřítele.* Vysazení výsadku se zpravidla slaďuje s použitím jaderných zbraní. Při řešení úkolu v době a místě vysazení výsadku, velitel divize bere v úvahu možnosti divize umlčet nepřítele v zájmu vysazení, tempa útoku útvarů prvního sledu, složení a boje-mostatné činnosti v týlu nepřítele až schopnost výsadku a jeho možnosti sado spojení s hlavními silami divize.

Podle situace může vzdušný výsadek ve složení motostřeleckého praporu vést aktivní samostatnou bojovou činnost v taktické hloubce při zahájení útoku několik hodin a při vysazení v průběhu rozvíjení útoku v hloubce nepřátelské obrany až po dobu jednoho dne. Podle zkušeností ze cvičení byla *doba samostatné bojové činnosti výsadku v síle praporu nejčastěji 2 až 4 hodiny.*

Výsadek se musí vysazovat ve vhodné době vzhledem k činnosti hlavních sil. Předčasné vysazení může vést k nesplnění bojového úkolu výsadkem a vysadí-li se příliš pozdě, ztrácí rozhodující vliv na bojovou činnost divize.

Podle úkolu může být výsadek vysazen ihned na začátku útoku divize nebo v průběhu jeho rozvíjení. Vysazení výsadku před přechodem divize do útoku nemá smysl, protože v tomto případě bude jeho činnost odtržena od

činnosti útočících sil a ulehčí nepříтели organizaci boje proti němu.

Vysazení vzdušného výsadku během rozvíjení útoku se může provádět v různou dobu, vzhledem k činnosti hlavních sil divize. Hloubka vysazení výsadku je závislá hlavně na jeho schopnosti vést dlouhou dobu samostatnou bojovou činnost a na možnostech divize podporovat výsadek palbou. Útočící útvary divize musí se spojit s výsadkem ještě před tím, než nepřítel přijme efektivní opatření k jeho zničení.

Jak ukazuje zkušenost ze cvičení, výsadek může být vysazen *do hloubky 20 až 30 km od linie fronty* a v dobrých podmínkách i do větší hloubky.

Doba a místo vysazení výsadku, použitého s úkolem pomoci hlavním silám divize v překonání vodní překážky z chodu, se určuje tak, aby výsadek v době příchodu předsunutých prvků (předsunutého odřadu) útočících jednotek k vodní překážce ovládl určený rajón a provedl řadu připravených opatření, zabezpečujících překonání vodní překážky útvary divize z chodu. Vysazení může být provedeno v určité vzdálenosti od vodní překážky nebo bezprostředně za vodní překážkou. To závisí na charakteru obrany nepřítele, na vodní překážce a na stupni palebného zabezpečení vysazení.

Vysazení taktického výsadku může být provedeno jak do prostorů jaderných úderů, tak i do prostorů, do kterých se jaderné údery neprovádějí. V posledním uvedeném případě se výsadek vysazuje do prostoru, který není obsazen nepřítelem a zálohy nepřítele, které jsou blízko tohoto prostoru, jsou ničeny raketovými prostředky, dělostřelectvem a letectvem. Taková varianta vysazení bude nejcharakterističtější v průběhu rozvíjení útoku divize v operační hloubce obrany nepřítele

a je výhodná tím, že využívá překvapení jeho použití a značně ulehčuje zabezpečení vysazení.

V podmínkách, kdy neexistuje souvislá fronta obrany nepřítele a bojová činnost se rozvíjí na jednotlivých směrech, vysazení výsadku do prostorů neobsazených nepřítelem, nemusí být zabezpečováno ničením nepřítele v širokém pásmu.

Při vysazení výsadku bezprostředně do rájónu vzdušného jaderného vý-

buchu je třeba brát v úvahu radiační situaci a vliv úderné vlny. Úderná vlna není nebezpečná pro vrtulníky, jestliže se v době výbuchu nacházejí ve vzdálenosti 20 až 25 km od epicentra výbuchů jaderných nábojů středního kalibru. Podle radiační situace a podmínek vytváření prachu v oblasti jaderného výbuchu, může být výsadek vysazen ve vzdálenosti 400 až 600 m od epicentra výbuchu asi 20 až 30 minut po úderu nábojem střední ráže.

Organizace použití taktického vzdušného výsadku

Organizace použití taktického vzdušného výsadku obvykle zahrnuje:

- přijetí rozhodnutí velitelem divize k použití výsadku a postavení jeho bojového úkolu;
- plánování vysazení bojové činnosti výsadku;
- sladění otázek vysazení s velitelem útvaru vrtulníků;
- organizace součinnosti výsadku s útvaru divize, útočícími čelně a s podporujícím letectvem;
- organizace velení výsadku;
- plánování opatření pro bojové zabezpečení výsadku;
- příprava vrtulníku k vysazení;
- příprava výchozího prostoru pro vysazení;
- soustředění výsadku a vrtulníků do tohoto prostoru;
- přípravu výsadku na základě přijatého rozhodnutí;
- kontrolu připravenosti výsadku k nadcházející činnosti.

Konkrétní obsah všech těchto opatření je do značné míry určován podmínkami situace, a to časovými možnostmi a rovněž i úkoly výsadku a jeho připraveností k plnění stanovených úkolů.

Vysazení výsadku se zpravidla organizuje ve velmi krátké době. Omezená doba je často hlavní podmínkou,

kteří stanoví metody práce velitele a štábu při organizaci vysazení výsadku.

Velitel divize při přijetí rozhodnutí k použití taktického vzdušného výsadku hodnotí situaci, přičemž věnuje hlavní pozornost hodnocení radiační situace a nepřítele, s kterým se může výsadek střetnout po svém vysazení.

Při hodnocení nepřítele velitel divize a jeho štáb studuje síly a prostředky nepřítele po celé délce tratě letu a v prostoru vysazení vzdušného výsadku, sílu a složení jeho záloh, prostory jejich rozmístění a pravděpodobný směr jeho bojové činnosti, možnosti nepřítele udeřit proti výsadku anebo čelit jeho bojové činnosti. Bere rovněž v úvahu předpokládaný účinek zbraní hromadného ničení na bránícího se nepřítele. Důkladné zhodnocení situace dovoluje veliteli divize správně stanovit konkrétní bojový úkol výsadku, charakter jeho činnosti při plnění tohoto úkolu a odpovídající opatření k zabezpečení vysazení a bojové činnosti výsadku.

Velitel divize ve svém rozhodnutí k útoku pro použití taktického vzdušného výsadku stanoví úkol výsadku, jeho složení, dobu a místo vysazení; výchozí prostor pro vysazení, dobu

a způsob soustředění výsadku a vrtulníků v tomto prostoru; způsob protivzdušné ochrany výchozího prostoru pro vysazení; opatření k zabezpečení vysazení a návratu vrtulníků po vysazení vzdušného výsadku; úkoly raketových jednotek, letectva, dělostřelectva a rovněž ženijních a chemických jednotek a jednotek ostatních druhů vojsk při zabezpečení vysazení a podpoře bojové činnosti výsadku; způsob organizace součinnosti výsadku s útvary divize útočícími čelně a s letectvem; opatření k materiálnímu zabezpečení; způsob organizace velení a spojení; opatření k dosažení utajenosti přípravy a překvapení při použití výsadku; dobu pohotovosti k vysazení. Velitel divize stanoví rovněž úkoly pro politickou práci při přípravě k vysazení a v době bojové činnosti výsadku.

Po přijetí rozhodnutí velitel divize dává potřebné pokyny pro zpracování a plánování všech opatření k zabezpečení vysazení a bojové činnosti výsadku.

Bojový úkol vydává velitel divize veliteli vzdušného výsadku zpravidla osobně. Způsob vydání a jeho provedení do jednotek závisí na konkrétní situaci a hlavně na časových možnostech. Přesto, ve všech případech, je třeba úkol vydat tak, aby měl více času na práci velitel výsadku a velitelé, kteří se účastní zabezpečení vysazení a bojové činnosti vzdušného výsadku.

Celou organizaci vysazení taktického výsadku provádí velitel divize současně s plánováním a organizací útočného boje při rozvíjení útoku divize. Je stanoveno několik prostorů vysazení, proto je výhodné plánovat vysazení výsadku v několika variantách. To ulehčí a urychlí práci velitele divize později v průběhu útoku, kdy přistoupí k bezprostřednímu plá-

nování a organizaci vysazení. Velitel vzdušného výsadku bude moci provést ještě do obdržení konkrétního úkolu daleko cílevědomější přípravu k vysazení a bojové činnosti a rychleji upřesnit všechny nutné otázky součinnosti po obdržení úkolu.

Velitel divize při stanovení úkolu veliteli vzdušného výsadku stanoví:

- prostor vysazení a údaje o nepříteli v tomto prostoru a v přilehlých k němu prostorech;
- složení a úkol výsadku;
- způsob palebného, bojového a ženijního zabezpečení výsadku;
- dobu a čaru setkání s útočícími útvary divize;
- způsob podřízení výsadku po jeho setkání s útočícími útvary divize;
- výchozí prostor pro vysazení, způsob a dobu soustředění v něm a způsob a dobu nasednutí do vrtulníků;
- způsob udržování spojení;
- připravenost k vysazení.

Kromě toho velitel divize určuje úkoly veliteli útvaru vrtulníků a rovněž náčelníku dělostřelectva a jiným funkcionářům divize pro organizaci zabezpečení vysazení a bojové činnosti výsadku.

Je-li to možné, je vysazení výhodné provádět bezprostředně z prostoru rozmístění jednotek výsadku, v jeho blízkosti má být vybrána i odletová plocha. V tomto případě práce ženistů při přípravě výchozího prostoru pro vysazení mohou být zkráceny na minimum, protože se mohou využít existující v tomto prostoru ženijní stavby.

Ve výchozím prostoru pro vysazení se provádí průzkum, příprava a vyznačení přistávacích ploch pro skupiny vrtulníků. Je-li dost času, jednotlivá místa výchozího prostoru pro vysazení určují společně velitel divize, velitel vzdušného výsadku a velitel

útvary vrtulníků. Při nedostatku času může rekognoskaci terénu pro přistání vrtulníků v blízkosti prostoru rozmístění jednotek výsadku provést sám velitel vzdušného výsadku. Organizaci vrtulníkového útvaru a vyznačení přistávacích ploch zabezpečuje velitel skupiny (útvary) vrtulníků.

Organizace součinnosti s výsadkem spočívá v tom, že se slaďuje jeho činnost s použitím jaderných zbraní a s činností letectva a útvarů, útočících čelně, vzhledem k úkolům a cílům, místům a době a způsoby plnění uložených úkolů.

Přitom velitel divize stanoví způsob činnosti výsadku a podporujících ho sil a prostředků při přípravě k vysazení, při vysazení a při bojové činnosti výsadku po vysazení až do splnění uložených bojových úkolů.

K vypracování otázek součinnosti velitel divize obvykle zve náčelníka dělostřelectva, představitele skupiny vrtulníků (útvary) a podporujícího letectva, velitel útvaru, ve směru útoku, kterého bude výsadek vysazen a v nutných případech i jiné funkcionáře.

Součinnost se organizuje podle mapy a při existenci dostatečného množství času na plastickém stole.

Ve svých *pokynech k součinnosti velitel divize upřesňuje*:

- dobu a místo soustředění vysazovaných jednotek a vrtulníků ve výchozím prostoru pro vysazení a rovněž způsob jejich ochrany proti vzdušnému nepříteli;

- dobu naložení bojové techniky a nasednutí příslušníků výsadku, trat letu;

- objekty, dobu a způsob zničení nepřítelů ve prospěch výsadku v pásmu přeletu, v prostoru vysazení a jemu přilehlých prostorech s rozdělením objektů mezi raketové jednotky, le-

tectvo a dělostřelectvo a rovněž způsob zadýmování nepřítelů v zájmu výsadku;

- výšku a dobu letu proudu vrtulníků, způsob ochrany vrtulníků při letu do prostoru vysazení a při jejich návratu po vysazení výsadku;

- dobu vysazení výsadku, jeho bojové úkoly a jejich plnění, způsob palebného zabezpečování činnosti výsadku po jeho vysazení;

- čáry, od kterých je možná podpora palebnými prostředky útočících útvarů, čáry setkání útočících útvarů s výsadkem;

- způsob činnosti výsadku v průběhu sloučení s útočícími útvary a místo výsadku v bojové sestavě divize;

- způsob velení, způsoby vzájemného uvědomování, označování cílů, spojení a signály součinnosti.

Takový postup práce velitele divize při organizaci součinnosti taktického vzdušného výsadku s jinými silami a prostředky divize může být použit v takových podmínkách, kdy na uskutečnění všech těchto opatření je dostatek času.

Jestliže se vysazení výsadku organizuje v omezeném čase, pak obsah všech opatření zůstává stejný, přesto však nedostatek času značně ovlivňuje stupeň plného propracování řady úkolů a otázek. Práce velitele divize při organizaci součinnosti se v posledním případě charakterizuje předáváním krátkých příkazů osobně nebo prostřednictvím štábu.

Štáb divize v souladu s rozhodnutím a pokyny velitele divize, plánuje použití taktického vzdušného výsadku a všestranné zabezpečení jeho vysazení a bojové činnosti. Štáb připravuje podklady pro přijetí rozhodnutí velitelem divize k použití vzdušného výsadku, provádí nutné výpočty, formuluje

rozhodnutí a dovádí je do jednotek, uskutečňuje stálou součinnost s útvarý divize útočícími na sloučení, s armádními prostředky a letectvem, organizuje stálý průzkum všech druhů v zájmu výsadku a rovněž zabezpečuje letecké fotografie prostoru bojové činnosti výsadku, organizuje velení výsadku a uskutečňuje kontrolu přípravy jednotek výsadkových a vrtulníků k vysazení a provedení všech opatření k zabezpečení vysazení a bojové činnosti.

Štáb divize řídí práci štábu útvaru vrtulníků a velitele vzdušného výsadku při sestavování propočtu k vysazení a tabulek vysazení; rozpracovává i jiné nutné dokumenty; bojové rozmístění; kódované mapy, volací znaky a signální tabulky, a rovněž signály součinnosti, zpracovává plán použití vzdušného výsadku.

V plánu se obvykle uvádí:

- výchozí prostor pro vysazení, včetně prostoru rozmístění (soustředění) vysazovaných jednotek a jejich výchozí položení před nasazením (naložením) a rovněž odletové plochy vrtulníků;

- prostor vysazení, včetně hlavních a záložních přistávacích ploch pro vrtulníky, rozdělení vysazovaných jednotek a vrtulníků a při vysazení výsadku v noci — i prostory soustře-

dění jednotek výsadku po jejich vysazení;

- trať a profil letu vrtulníků;

- opatření k bojovému a jiným druhům zabezpečení ve výchozím prostoru pro vysazení, při letu do prostoru vysazení a rovněž opatření při organizaci velení, spojení a pořádkovou službu;

- dobu pohotovosti k vysazení;

- dobu vzletu, začátek a konec vysazení.

Plán se upřesňuje podle podmínek situace.

Abychom mohli dát jednotkám, určeným k vysazení, více času k přípravě bojové činnosti, musí štáb divize vydat předběžné pokyny. Význam těchto pokynů je v tom, že dovolují veliteli výsadku konkrétněji organizovat a provádět přípravu jednotek k provedení uložených úkolů, připravit k vysazení výzbroj, bojovou techniku a spojovací prostředky a v zinním období, kromě toho, prostředky k zabezpečení pochodu. Velitel výsadku, když obdrží předběžné pokyny, může sestavit orientační počty k vysazení a provést dohovor se štábem útvaru vrtulníků, určeného pro vysazení. Všechna tato opatření ve značně míře zabezpečují včasnou a kvalitní přípravu vzdušného výsadku v podmínkách soudobého vysoce manévrového boje.

Vysazení taktického vzdušného výsadku

V podmínkách soudobé, vysoce manévrové a dynamické bojové činnosti je vhodné, aby vrtulníky byly přidělovány k vysazovaným jednotkám. Tím se dosahuje značného časového zkrácení, protože výchozí prostor pro vysazení výsadku je totožný s prostorem rozmístění vysazovaných jednotek.

Jestliže se pro výsadek určuje výchozí prostor pro vysazení, značně

vzdálený od místa jeho rozmístění, pak musí být dobře naplánováno včasné soustředění vysazovaných jednotek a vrtulníků v tomto prostoru.

Výsadkové jednotky odcházejí do výchozího prostoru pro vysazení ještě před přiletem vrtulníků, využívají přitom maskování a maskovacích vlastností terénu a podmínek zhoršené viditelnosti. Rozmísťují se po částech a dodržují všechna pravidla

maskování protiatomové a protiche-
mické ochrany.

Vrtulníky přilétají do výchozího prostoru pro vysazení v takovém počtu a v takovou dobu, aby se v tomto prostoru zdržely co nejkratší dobu, nutnou pro naložení výzbroje, bojové techniky, pro nasednutí výsadkářů a přípravu ke startu vrtulníků.

VS velitele útvaru ve výchozím prostoru pro vysazení má být blízko jedné z přistávacích ploch.

Starší náčelník letectva, který je odpovědný za přepravu výsadku nebo jeho zástupce, jsou spolu s velitelem divize ve stálém spojení s letištěm (odletovými plochami) vrtulníků ve výchozím prostoru pro vysazení. Provádí-li se vysazení silami jednoho útvaru vrtulníků, pak se na tomto místě nachází spolu s velitelem divize i zástupce velitele tohoto útvaru.

Vysazované jednotky zaujímají 30 až 40 minut před určenou dobou vzletu výchozí položení pro nasednutí (naložení), která jsou volena v skrytých místech, blízko odletových ploch vrtulníků.

Je výhodné, aby výsadkové jednotky k nasednutí do vrtulníků vycházely bezprostředně z prostoru soustředění výsadku bez zaujímání výchozího položení. K tomu musí být již dříve provedena rekognoskace a vytyčeny přístupové cesty k vrtulníkům.

Štáb divize před vysazením upřesňuje poslední meteorologické údaje, směr radioaktivních mraků a úroveň radiace v prostoru vysazení s tím, aby vyloučil zamoření výsadku v době přeletu a nedopustil jeho ozáření po vysazení a během bojové činnosti.

Začátek vysazení určuje velitel divize, přičemž bere v úvahu konkrétní bojovou situaci a dobu provedení jaderných úderů na nepřítele, a to jak v pásmu divize, tak i v pásmu sousedů.

Štáb divize vysílá smluveným signálem upřesněný čas vysazení výsadku náčelníku dělostřelectva, náčelníku PVO divize, představiteli leteckého svazku a jiným odpovědným funkcionářům, kteří se účastní zabezpečování činnosti výsadku. K zabezpečení bezpečnosti výsadku při jeho letu nad svými vojsky, štáb divize uvědomuje všechny útvary a jednotky, nad jejichž bojovými sestavami bude přelet proveden. Štáb divize současně hlásí na štáb armády dobu vysazení výsadku a žádá o podporu vysazení armádními útvary a prostředky.

Signály pro začátek vysazení podává velitel divize obvykle prostřednictvím představitele útvaru vrtulníků, který je na VS divize. Signály se podávají před určenou dobou vzletu tak, aby mohl výsadek naložit bojovou techniku a výsadkáři nasednout.

Za včasné a rychlé naložení a nasednutí odpovídá velitel výsadku a za přesné a včasné vysazení výsadku v uvedeném prostoru — velitel útvaru vrtulníků.

Jednotky výsadku, od doby zaujetí výchozího položení k nasednutí (naložení) až do skončení vysazení, plní rozkazy velitele útvaru vrtulníků.

Signály k zahájení nasednutí a naložení do vrtulníků se dávají na rozkaz velitele skupiny vrtulníků (útvaru). Bojová technika, automobily a materiál se nakládá podle plánu před nastoupením výsadkářů na rozkaz velitelů osádek vrtulníků. Naložení provádějí obsluhy a nakládací družstva a speciálně určené jednotky. Rozmístění bojové techniky a nákladů provádí velitel osádky a pak se technika a náklady dobře upevňují.

Na naložení bojové techniky a nasednutí výsadkářů do vrtulníků v sestavě motostřeleckého praporu se podle řady zkušeností z vojskových cvi-

čení dává *doba 15 až 20 minut*. To závisí na množství a druhu vysazovacích prostředků. Naložení se provádí na signál velitele útvaru vrtulníků.

Nastoupení výsadkářů se provádí na signál velitele útvaru vrtulníků a musí být zakončeno 5 až 10 minut před odletem. Provádí-li se vysazení do prostoru jaderného výbuchu nebo do radioaktivně zamořeného terénu, pak bezprostředně před přistáním si všichni výsadkáři oblékají ochranné oděvy (přezůvky). Ostatní prostředky ochrany se obvykle oblékají za přeletu na povel velitele osádky vrtulníků.

Velitel výsadku a velitel vrtulníků hlásí naložení a nasednutí výsadkářů veliteli divize smluveným signálem. Po obdržení těchto zpráv dává velitel divize odpovídající signál (povolení) k odletu výsadku.

Vzlet a shromáždění vrtulníků ve vzduchu se provádí podle rozkazu velitele útvaru vrtulníků. Vrtulníky vzlétají po rojích nebo letkách. Roje vrtulníků se shromažďují současně s nabíráním výšky.

Vrtulníky přilétají do prostorů vysazení podle situace, meteorologických podmínek, doby, podmínek viditelnosti a rozmístění vrtulníků na odletových plochách ve výchozím prostoru pro vysazení *v sestavě proudu pluku po jedné trati nebo v proudu letek po několika traticích*.

Se vzletem vrtulníků se zesiluje letecká stíhací ochrana výsadku a opatření radiotechnického rušení.

Důležitým opatřením velitele divize v době výsadku je velení silám a prostředkům, zabezpečujícím vysazení. V souladu s plánem výsadku velitel osobně nebo prostřednictvím štábu upřesní úkoly, usměrňuje úder y raketových jednotek, dělostřelectva a letectva ke zničení palebných prostředků, zejména protiletadlových prostředků a rovněž radiolokačních stanic, kte-

ré jsou v blízkosti letu vrtulníků, snaží se zamezit přístup nepřítele k prostoru vysazení a narušovat jeho velení a spojení.

Nepřítel se ničí a umlčuje ještě před přiletem vrtulníků k čáře, na které mohou být zjištěny nepřátelskými radiolokátory při nevelké vzdálenosti výchozího prostoru pro vysazení od prostoru vysazení — před vzletem vrtulníků. Protiletadlové prostředky nepřítele je dobře ničit 5 až 10 minut před přeletem vrtulníků linie fronty.

Velitelé dělostřeleckých a minometných jednotek, nad jejichž bojovými sestavami přelétají vrtulníky, při objevení se čela vrtulníků nad palebnými postaveními, dávají samostatně signál na dočasné přerušení palby v pásmu přeletu vrtulníků a soustředují palbu na křídla tohoto pásma. V pásmu přeletu vrtulníků vedou i nadále palbu ty zbraně a děla, která jsou určena pro přímou palbu. Po průletu proudu vrtulníků dělostřelecké jednotky obnovují palbu na cíle, které se objevují za odlehajícím proudem.

Všechny protiletadlové prostředky, rozmístěné v blízkosti tratě letu, vedou boj s letectvem nepřítele. Štáb divize předem oznamuje protiletadlovým útvarům a jednotkám dobu, výšku a trať letu vrtulníků.

V případě použití dýmů k zabezpečení vysazení, velitel divize dává signál k zadýmování tratě letu a přilehlých prostorů. Zadýmování se má provádět nejpozději 2—3 minuty před doletem vrtulníků k linii fronty.

Ke zničení nepřítele v pásmu přeletu vrtulníků a na křídlech tohoto pásma se mohou široce používat chemické náboje.

Proud vrtulníků nad územím, obsazeným našimi vojsky, letí na minimálně možných výškách. Nad územím nepřítele vrtulníky letí rovněž v mi-

nimálních výškách, využívají však přitom reliéfu terénu, místních předmětů a prostorů, kde je nepřítel určitě zničen zbraněmi hromadného ničení a rovněž, kde jsou mezery v jeho bojových sestavách. Poslední případ se může vyskytovat častěji při vysazení výsadku během útoku a v podmínkách, kdy neexistuje souvislá fronta obrany nepřítele.

Jestliže vrtulníky letí nad prostory, obsazenými vojsky nepřítele, pak *výška letu se vybírá s ohledem na možnost zničení nepřítele v pásmu letu vrtulníků* a v přilehlých prostorech. Podle zkušenosti je v takovém případě vhodná výška 300–500 m.

Při zadýmování nepřítele se let uskutečňuje bezprostředně nad dýmovou clonou.

K zabezpečení přesného doletu vrtulníků v určený prostor vysazení a v tomto prostoru — na určené přistávací plochy je třeba provést vyznačení tratě letu nebo hranice pásma přeletu a rovněž prostory vysazení a přistávací plochy. Při tom se používá radiotechnických prostředků, světelných nebo dýmových nábojů.

Během přeletu velitel skupiny (útvary) vrtulníků hlásí o pozorovaných palebných prostředcích nepřítele z vrtulníků. Velitel divize pak organizuje jejich okamžitě zničení.

Okamžitě po přeletu výsadku přes linii fronty, vrtulníky zahajují palbu z kulometů a reaktivních zbraní na pozorované a nezničené cíle nebo existující palebné prostředky nepřítele, zejména na ty, které nebyly zpozorovány podporujícími dělostřelectvem.

V době letu je velitel vzdušného výsadku v jednom z vrtulníků spolu s velitelem skupiny (útvary) vrtulníků a pomocí jeho rádiové stanice udržuje spojení s velitelem divize.

Při letu se provádí nepřetržitý chemický a radiální průzkum speciálně

pro to určenými dozimetristy. Přitom musí být dozimetristé vždy ve vrtulníku, ve kterém je velitel výsadku a velitel proudu vrtulníků. Dozimetristé musí určit úroveň radiace na určených přistávacích plochách.

V případě vysazení výsadku do prostoru jaderného výbuchu se nálet k přistávacím plochám provádí z návětrné strany.

Po přistání jednotky výsadku opouštějí rychle vrtulníky, vykládají náklady, bojovou techniku a přistupují k plnění bojového úkolu.

Dojde-li k případně rychlé změně bojového úkolu a situace v určeném prostoru vysazení, ať to bude na základě nových podmínek radiální situace, množství radioaktivního prachu v tomto prostoru nebo z jakýchkoli jiných důvodů, a vysazení je na určených místech neproveditelné, pak podle rozhodnutí velitele divize se vysazení provede do záložního prostoru na záložní přistávací plochy. Přesto však i v tomto případě se musí přistání vrtulníků provádět tak, aby byl výsadek vysazen v témže uskupení, ve kterém bude muset vést boj.

V době přistání, vyseďnutí a vyložení, přijímá velitel divize opatření ke zničení záloh nepřítele, rozmístěných v blízkosti prostoru vysazení nebo blížících se k tomuto prostoru, přičemž zaměřuje palbu dělostřelectva a údery raketových jednotek na ty objekty, které jsou nejnebezpečnější pro výsadek v dané situaci.

Dělostřelectvo divize 2–3 minuty před doletem vrtulníků do prostoru vysazení přerušuje palbu bezprostředně na tento prostor a provádí palebnou ochranu prostoru, přičemž ničí palebné prostředky a zálohy nepřítele.

Stíhací letectvo ochraňuje výsadek před údery nepřítele ze vzduchu, vede průzkum a znemožňuje provádění vzdušného průzkumu nepřítele.

Bojová činnost taktického vzdušného výsadku

Bojová činnost taktického vzdušného výsadku v týlu nepřítele se rozvíjí, ve většině případů, ve velmi složité situaci. Vyznačuje se velkou samostatností, postupným zasazováním do boje jednotek po jejich vysazení, nejasností situace, časovým omezením v organizaci boje a narůstající úporností bojové činnosti při přibližování záloh nepřítele.

Bojové úkoly plní taktický vzdušný výsadek jak útokem, tak i obranou, přičemž využívá přepadu jednotlivých objektů nepřítele, léček na přístupových cestách a diverze. Druhy a způsoby bojové činnosti výsadku jsou závislé na plněných úkolech. Mohou se např. velmi rychle měnit, protože sama bojová situace je charakteristická právě častými změnami.

Úspěch činnosti výsadku závisí do značné míry na směle, drzé a rozhodné bojové činnosti výsadkářů a na osobní iniciativě velitelů jednotek, poddůstojníků a mužstva.

Při vysazení výsadku s úkolem obsadit a udržet takticky výhodný prostor (rajón), velitelé rot a čet ihned po vysazení shromáždí výsadkáře, výzbroj a bojovou techniku, uvádějí je do bojové pohotovosti a samostatně vyvádějí jednotky k určenému objektu nebo čáře, aniž čekají na dokončení vysazení všech výsadkářů. Výsadkáři se shromáždí a bojové úkoly se jim upřesňují za chodu. Podle podmínek situace se přibližují k určeným objektům v předbojových nebo bojových sestavách. Před střeleckými rotami postupují průzkumné jednotky, obvykle ve složení střeleckého družstva, posíleného 1 až 2 chemiky s dozimetrickými přístroji a 2 až 3 ženisty s minovými hledačkami a s prostředky pro vyznačení zátarasů.

Zesílené jednotky se začleňují do

bojových sestav střeleckých rot a svou palbou zabezpečují ovládnutí jednotlivých vyznačených objektů.

Velitel výsadku postupuje ihned za rotami na hlavním směru.

Výsadek ovládne určené objekty (čáry) současným, nenadálým útokem z chodu, převážně do boků a týlů obchvatem nebo obejítím nepřítele.

Výsadek útočí směle a rozhodně. Nedostatek těžkých palebných prostředků doplňuje nenadálou bojovou činností s maximálním využitím všech palebných prostředků.

Po ovládnutí určených objektů přecházejí výsadkové jednotky rychle k obraně, organizují pozorování, systém palby a zátarasů. Využívají výhodné podmínky terénu a obranná postavení a zátarasy, vybudované nepřítelem. Velitel výsadku upřesňuje obranné rajóny jednotek podle terénu, radiační situace a činnosti nepřítele.

Obrana se zpravidla buduje jako kruhová a skládá se z jednotlivých rotních obranných rajónů a opěrných bodů čet, rozmístěných na hlavních směrech. Mezery mezi jednotkami se zabezpečují palbou a chrání protitankovými a protipěchotními minami. Jsou-li k dispozici speciální vrtulníky, budují se na důležitých směrech minové zátarasy již v době vysazování výsadků.

Při organizaci kruhové obrany může prapor bránit rajón v šířce 6 až 7 km. Šířka vychází z toho, že jsou mezery mezi obrannými rajóny rot.

Při vysazení do prostoru nebo pásma jaderného výbuchu musí být výsadek připraven zahájit boj s prisunovanými zálohami nepřítele, které se budou snažit zaplnit jaderným úderem vytvořenou mezeru ve své obraně. V tomto případě musí velitel výsadku předejít nepřítele a zaujmout

výhodně postavení a nedopustit vyplnění mezery nepřítelem.

Vzdušný výsadek musí vést aktivní bojovou činnost, s využitím širokého manévru, spojovaného s řadou krátkých a nečekaných úderů, tak, aby byl oslaben nepřítel, byly mu způsobeny co největší možné ztráty a udržel ovládnutý objekt (prostor).

Je-li to nutné, velitel výsadku osobně nebo prostřednictvím důstojníka-dělostřelce, který je u výsadku, dává rozkaz k palbě dělostřelectva a raketových jednotek.

Po vysazení vedou výsadekové jednotky průzkum nepřítele pozorováním, hlídkami a léčkami.

Velitel výsadku a velitel rot může vyslat jednotlivé průzkumné jednotky (skupiny). Důležité zprávy o nepříteli a terénu možno získat výsledkem zajištění a přeběhlíků a rovněž dotazy u místních obyvatel. Všechny zprávy průzkumu předává okamžitě do štábu divize.

Velitel vzdušného výsadku podporuje a udržuje stále spojení s velitelem divize a rovněž s velitelem útvaru, útočícího na směr bojové činnosti výsadku a předává jim získané zprávy o situaci.

Opatření k protiatomové a protichemické ochraně se provádějí jednotkami výsadku po vysazení v týlu nepřite v podstatě stejným způsobem, jako v normálních podmínkách bojové činnosti.

Výsadek nesmí přerušit bojovou činnost ani v případě, dostane-li se do účinků jaderného úderu, nebo byl-li napaden chemickými látkami nepřítele. Opatření k likvidaci tohoto napadení se přijímá při plnění bojových úkolů. Částečná hygienická očista výsadkářů, dezaktivace a odmoření výzbroje a bojové techniky provádějí jednotky bezprostředně v bojových sestavách bez přerušování bojových úkolů.

Úplná očista, dezaktivace a odmoření se provádějí až po splnění bojového úkolu spolu s útočícími útvary divize.

V případě nutnosti a nemožnosti, aby výsadek zůstal v zamořeném terénu pro silné radioaktivní zamoření, může na rozkaz velitele divize změnit prostor, ale jen tak, aby mohl pokračovat v bojových úkolech.

Nehledě na samostatnost činnosti výsadku v týlu nepřítele, může mít úspěch jen při nepřetržitém velení a řízení jeho činnosti velitelem divize. Důležitou úlohu v tomto řízení hraje zabezpečení nutné palebné podpory výsadku a stále součinnosti s letectvem a s útvary, útočícími čelně. Složitá a velmi často se měnící situace za boje vyžaduje, aby velitel divize včas upřesňoval a vydával doplňující úkoly veliteli výsadku v souladu s vytvářející se situací, stále zaměřoval činnost výsadku na zabezpečení úspěšného postupu hlavních sil divize.

Při podpoře boje výsadku, velitel a štáb divize musí především přijímat opatření k vyhledávání a zajišťování záloh nepřítele, zejména tankových, a k jejich včasnému zničení, aby tak zamezil jejich přiblížení se k prostoru bojové činnosti výsadku.

Štáb divize musí stále shromažďovat a rozebírat údaje o situaci, připravovat veliteli divize návrhy k zabezpečení bojové činnosti výsadku, doručovat doplňkové a nově uložené úkoly veliteli vzdušného výsadku a velitelům podporujících prostředků a provádět kontrolu jejich včasného plnění.

Štáb informuje velitele vzdušného výsadku o zjištěných směrech přesunu záloh nepřítele a přijatých opatření k rychlému spojení se vzdušným výsadkem, upřesňuje otázky součinnosti a opatření k zabezpečení setkání s výsadkem.

Náčelník dělostřelectva divize při

přemístování dělostřelectva předvídá jeho vysunutí vpřed s tím, aby mohl rychleji poskytnout pomoc výsadku účinnou palbou.

Náčelník PVO divize přijímá opatření k tomu, aby rychleji přenesl hranici účinné palby protiletadlových prostředků k prostoru bojové činnosti výsadku.

Při použití jaderných zbraní v době, kdy se takticky vzdušný výsadek nachází v týlu nepřítele, je třeba brát v úvahu bezpečnost výsadku. Jaderné údery mohou být provedeny na objekty nepřítele, umístěné ve vzdálenosti 3 až 5 km od prostoru bojové činnosti výsadku. Tato vzdálenost vychází z možné úchytky od předpokládaného epicentra výbuchu a pochopitelně její velikost závisí na ráži atomového náboje. O úderech na objekty nepřítel štáb divize informuje výsadek smluveným signálem.

Při přiblížení se útočících útvarů nebo předsunutých odřadů divize k prostoru bojové činnosti výsadku, jednotky jak útočících útvarů, tak i výsadku označují určitým signálem svá postavení. Velitel výsadku ukazuje směr nebo pochodovou osu, po které se mohou útočící útvary rychleji dostat přes bráněný prostor vysazení výsadku, na vodní překážce zabezpečující rychlé vyjití útočících jednotek k prozkoumaným přepravám a spolupracuje při jejich přepravě.

Jestliže k výsadku přichází první útvar, který nebyl plánován v zámyslu boje, štáb divize přijímá opatření k upřesnění a dovedení do útvaru a

jednotek, které bojují proti sobě, údajů o směrech jejich bojové činnosti a plnění úkolu. Upřeshňují se čáry setkání a čáry vedení palby co do směru a vzdálenosti. Oznamuje se způsob spojení útočících jednotek a útvarů s výsadkem.

Podle pokynů velitele divize a za výhodné situace velitel výsadku organizuje a provádí samostatně útok výsadku vstříc k útvarům, které útočí na setkání.

Při úspěšném rozvíjení útoku hlavních sil divize se může ukázat jako výhodné udržet ovládnutý prostor (objekt) výsadkem až do příchodu útočících útvarů. Bude to tehdy, kdy nepřítel neorganizuje odpor proti útočící divizi.

V tomto případě a zejména při počínajícím odchodu a při jeho ústupu velitel divize může stanovit veliteli výsadku nový úkol — ovládnout důležitý objekt (prostor) v hloubce obrany nepřítele, aby se zabránilo organizovanému ústupu nepřítele a jeho součinnosti s hlavními silami. Současně klade nové úkoly na palebnou podporu bojové činnosti výsadku a na spojení s výsadkem, zaměřuje především tankové svazky a jednotky, které rozvíjejí útok do hloubky obrany nepřítele.

V případě, že se sloučení útočících útvarů se vzdušným výsadkem opozdí, velitel divize zesiluje palebnou podporu výsadku a stanoví mu doplňující úkoly pro další bojovou činnost.

*Ze sovětského tisku přeložil
podplukovník Josef Mrázek*